

РОЗВИТОК НОРМАТИВНИХ ВИМОГ ЩОДО ПРОЕКТУВАННЯ Й БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

З моменту проголошення 24.08.1991 року незалежності України проектування нових та реконструкція існуючих автомобільних доріг загального користування (далі – автомобільних доріг) здійснювалось за вимогами СНиП 2.05.02-85[1], а будівництво нових та реконструкція існуючих автомобільних доріг – за вимогами СНиП 3.06.03-85 [2].

Перший український нормативний документ на проектування та будівництва нових і реконструкцію існуючих автомобільних доріг ДБН В.2.3-4-2000 «Автомобільні дороги» [3] прийнято 07.04.2000 р. та введено в дію з 01.07.2000 р. Він увібрав в себе основні положення попередніх нормативних документів на проектування [1] та будівництво [2] автомобільних доріг, проте враховував зростаючі на початку 2000-х років вимоги транспортного потоку до технічного рівня автомобільних доріг. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6.04.1998 р № 455 в залежності від народногосподарського та адміністративного значення автомобільних доріг ДБН В.2.3-4-2000 передбачав поділ на дороги державного та місцевого значення; державні – на магістральні та регіональні, місцеві – на територіальні та районні. Серед нововведень ДБН В.2.3-4-2000 у частині проектування автомобільних доріг слід відзначити те, що конструкція дорожнього одягу мала розраховувалась на статичне навантаження на вісь 11,5 т на дорогах I-II категорій, 10,0 т – на дорогах III-IV категорій; 6,0 т – на дорогах V категорій. У частині будівництва автомобільних доріг в нормативі внесено зміни в технологію виконання робіт по зведенню земляного полотна та влаштуванню дорожнього одягу, а також скориговано вимоги до приймання закінчених робіт (р.16 [3]). За час свого існування, ДБН В.2.3-4-2000 мав три зміни (11.04.2001, 05.11.2001 та 07.05.2002 р.), які вводили певні уточнення в нормативні вимоги до автомобільних доріг.

Наступний нормативний документ на проектування та будівництва нових і реконструкцію існуючих автомобільних доріг ДБН В.2.3-4:2007 «Автомобільні дороги» [4] прийнято 31.10.2007 р. та введено в дію з 01.03.2008 р. Згідно основних положень Закону України «Про автомобільні дороги» ДБН В.2.3-4:2007 передбачав, що автомобільні дороги загального користування поділяються на дороги державного та місцевого значення;

державні підрозділяються на міжнародні, національні та регіональні; місцеві – на територіальні, обласні та районні. У частині проектування автодоріг для розрахунку міцності дорожнього одягу рекомендовано прийняти для доріг державного значення навантаження 115 кН на одну найбільш завантажену вісь автомобіля, для доріг місцевого значення – 100 кН, для доріг місцевого значення з полегшеним типом дорожнього одягу – 60 кН/вісь. У частині будівництва автодоріг в нормативі внесено більш сучасні зміни в технологію виконання робіт по зведенню земляного полотна та влаштуванню дорожнього одягу, а також скориговано вимоги до приймання закінчених робіт (р.22 [4]). За час свого існування, ДБН В.2.3-4:2007 мав три зміни (27.11.2009, 06.11.2012 та 08.07.2013р.), які вводили певні уточнення в термінологію та нормативні вимоги до автомобільних доріг.

Діючий нині нормативний документ на проектування та будівництва нових і реконструкцію існуючих автомобільних доріг ДБН В.2.3-4:2015 «Автомобільні дороги» [5] прийнято 21.09.2015 р. та введено в дію з 01.04.2016 р. У частині проектування автодоріг для розрахунку міцності дорожнього одягу було рекомендовано прийняти для доріг I-II категорії з капітальним типом дорожнього одягу нормативне статичне навантаження 130-115 кН на вісь; для доріг III категорії з капітальним типом дорожнього одягу 115 кН/вісь та удосконаленим полегшеним – 100 кН/вісь, для доріг IV-V категорій з капітальним та удосконаленим полегшеними типами дорожнього одягу 100 кН/вісь, для доріг V категорій з перехідним типом – 60 кН/вісь (дод.Б [5]). Окрім цього внесено суттєві зміни в просторовому плануванні автомобільних доріг (геометричні параметри земляного полотна та проїзної частини, перехрестя й примикання доріг, острівці безпеки та пішохідні переходи, засоби організації та заспокоєння дорожнього руху, тощо). У частині будівництва автодоріг в нормативі внесено найбільш сучасні зміни в технологію виконання робіт по зведенню земляного полотна та влаштуванню дорожнього одягу, а також скориговано вимоги до приймання закінчених робіт (р.22 [5]). На даний час ДБН В.2.3-4:2015 має дві зміни (26.03.2019 та 03.11.2021 р.).

Отже нормативні вимоги щодо проектування й будівництва автомобільних доріг загального користування постійно трансформуються з метою відповідності сучасним вимогам транспортного потоку.

Література

1. СНиП 2.05.02-85. Автомобильные дороги. – Держбуд, 1985 [чинний від 01.01.1987].
2. СНиП 3.06.03-85. Автомобильные дороги. – Держбуд, 1985 [чинний від 01.01.1986].
3. ДБН В.2.3-4-2000. Автомобільні дороги. – К. : Держкомбуд України, 2000 [чинний з 01.07.2000].
4. ДБН В.2.3-4:2007. Автомобільні дороги. Ч. I. Проектування, Ч. II. Будівництво. – К. : Мінрегіонбуд України, 2007 [чинний з 01.03.2008].
5. ДБН В.2.3-4:2015. Автомобільні дороги. Ч. I. Проектування, Ч. II. Будівництво. – К. : Мінрегіонбуд України, 2015 [чинний з 01.01.2016].